

תענית כב. (שורה 2 ברחבות) עד כב: (2 שורות מלמטה)

ביאורי מושגים

יאשיהו המלך החל את מלכותו בגיל שמונה שנים בלבד. אביו וסבו של יאשיהו, אמון ומנשה, היו מלכים רשעים מאוד, ולכן היה זה מפתיע מאוד כשבשנה השמינית למלכותו, כשהוא עודנו נער, דרש יאשיהו את ה'. ארבע שנים מאוחר יותר כשהוא רק בן עשרים, החל יאשיהו במסע ניתוח הבמות וחסול הע"ז. שש שנים ערך המסע, במהלכו הגיע יאשיהו גם לבית אל. שם הוא נתן את הבמה העתיקה, שנבנתה בידי ירבעם בן נבט, ושרף אותה עד דק. כשסיים יאשיהו לנקות את המקדש והארץ מהתועבות, הגיעה עת הדובדבן שבקצפת. יאשיהו ארגן קרבן פסח המוני, שעליו נאמר בדברי הימים: 'לא נעשה פסח כמוהו מימי שמואל הנביא'. לא פחות. באמצעות קרבן הפסח כרת יאשיהו ברית המונית בין עם ישראל לא-לוהיו. מעשיו האמיצים של יאשיהו הביאו את הנביא לקבוע בצורה חדה וברורה: 'כמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ה' ... ואחריו לא קם כמוהו'.

מותו של יאשיהו בקרב מגידו

1. כשיצא לקרב הסתמך על כך ש: פרעה נכה בוטח בעבודה-זרה.
2. אופי פציעתו: גופו נעשה ככברה מפגיעת היורים.
3. סיבת העונש: כיון שלא נועץ עם ירמיהו.
4. בזמן שיאשיהו נפטר: הוא מלמל בשפתיו והצדיק את הדין.

אנשים שנראו פשוטים אבל מעלתם רבה מאוד

שומר בית האסורים:
הקפיד על הפרדה בין האסירים לאסירות.
הציל את בנות ישראל מידי הנכרים.
הודיע ליהודים על גזירות שגזרו עליהם הנכרים.
שני אחים:
שעשעו את העצובים.
השלימו בין אנשים שרבו.

מקבץ ברייתות

על אלו מתריעים בכל מקום (אף במקומות שאין מכה זו)

שדפון, ירקון, ארבה, חסיל, חיה רעה.
הכמות המינימאלית שנראית שבעקבותיה מתריעין:
שדפון, ירקון: כל שהוא.
ארבה, חסיל: עוף אחד.

על אלו מתריעים אפילו בשבת

עיר שהקיפוה נכרים או נהר.
ספינה שעומדת לטבוע.
נכרים או ליסטים שרודפים אחרי מישהו.
רוח רעה שנכנסה במישהו ובעקבות כך עלול להסתכן.

יחיד בתענית

ת"ק: רשאי לסגף עצמו.
ר' יוסי: אינו רשאי (שמא יצטרך לבריות).

התרעה על דבר

ת"ק: מתריעים אפילו בשבת.
ר' עקיבא: לא מתריעים אפילו ביום חול.

על חיה רעה מתריעים רק אם היא מתנהגת בצורה חריגה (מסתובבת בעיר ביום, מתנפלת על בני אדם בשדה פתוח וכיו"ב).

וכך היא דעת חכמים במשנה שחלקו על שמעון התימני.

על רוב גשמים:

משנה, ברייתא: לא מתריעים.

רמי בר רב יוד: בגולה מתריעים על כך מיד.

ר' יוחנן: כי אין מתפללין על רוב הטובה.

כדי שבתיהם לא ייהפכו להיות קבריהם מרוב גשמים.